

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในการวิจัยทางสังคมศาสตร์หรือพฤติกรรมศาสตร์มีเครื่องมือและเทคนิคการเก็บรวบรวมข้อมูลที่นิยมใช้กันอยู่ 7 ชนิดคือ แบบสอบถาม แบบทดสอบ การสัมภาษณ์ การสังเกต การสร้างจินตนาการ สังคมมิติ และการศึกษารายกรณี (พรศรี ศรีอัษฎาพรและยุวดี วัฒนานนท์, 2529) จากงานวิจัยของ พิชรี คราประยูร (2513) พิชัย ดลเสมอ (2526) วีระศักดิ์ บรรณาธรรม (2528) และรัตติกร ทิมเจริญ (2531) พบว่า แบบสอบถามที่ส่งทางไปรษณีย์เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการจัดรวบรวมข้อมูลมากที่สุด เนื่องจากการส่งและคืนแบบสอบถามทางไปรษณีย์เป็นวิธีการที่สะดวกประหยัดทั้งกำลังคนและเงิน ทั้งยังสามารถครอบคลุมกลุ่มตัวอย่างจำนวนมากที่กระจายอยู่ตามพื้นที่ต่างๆ ได้

ในการใช้แบบสอบถามที่ส่งทางไปรษณีย์เป็นเครื่องมือจัดเก็บรวบรวมข้อมูลยังมีข้อดีอีกหลายๆ ด้าน เช่น ถ้าเป็นแบบสอบถามที่ดีผู้ตอบจะตอบอย่างสะดวกใจ มีเวลาคิดหรือค้นหาหลักฐานต่างๆ มาประกอบ เป็นวิธีที่สะดวกเมื่อผู้วิจัยต้องการรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างหรือประชากรที่จะศึกษาจำนวนมาก และอยู่อย่างกระจัดกระจาย ไม่ต้องเสียเวลาและค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่เก็บข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลทำได้ง่าย เพราะผู้ตอบตอบในข้อความที่เหมือนกันและแบบฟอร์มเดียวกัน และสามารถควบคุมให้แบบสอบถามถึงมือผู้รับได้ในเวลาใกล้เคียงกัน

อย่างไรก็ตามข้อจำกัดของวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการส่งและคืนแบบสอบถามที่ส่งทางไปรษณีย์ก็มีอยู่หลายด้าน เช่น ต้องจำกัดความยาวของแบบสอบถาม คือต้องไม่ยาวเกินไป เมื่อมีปัญหาเกี่ยวกับคำถามในแบบสอบถาม ผู้ตอบต้องตีความเอง อาจทำให้ความหมายที่แท้จริงของคำถามผิดเพี้ยนไป ผู้ตอบมีเวลาอ่านทบทวนคำถามก่อนที่จะลงมือตอบทำให้มีโอกาสตัดแปลงคำตอบหรือปรึกษาผู้อื่น และ

ข้อจำกัดที่เป็นอุปสรรคสำคัญที่สุดในการใช้แบบสอบถามที่ส่งทางไปรษณีย์เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล คืออัตราการตอบแบบสอบถามมักอยู่ในระดับต่ำไม่เกินร้อยละ 50 (ภัสสร ลิมานนท์, 2529) ดังที่ สมศรี วงศ์สวัสดิกุล (2534) บอกว่าข้อจำกัดของการใช้แบบสอบถามในการจัดเก็บข้อมูลที่สำคัญข้อหนึ่งคือ อัตราการตอบกลับต่ำ ประมาณร้อยละ 40-60 ในกลุ่มที่ไม่สนใจเรื่องนั้นๆ และไม่เกินร้อยละ 80 ในกลุ่มที่ให้ความสนใจ ซึ่งตรงกับผลการวิจัยของ Berdie และ Anderson (1974) ที่พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่งแบบสอบถามกลับคืนในอัตราค่อนข้างต่ำประมาณร้อยละ 20-65 เท่านั้น

จากการได้ข้อมูลกลับมาน้อยดังกล่าวนี้ อาจมีผลโดยตรงต่อความคลาดเคลื่อนในการสรุปผลการวิจัย ทั้งนี้เพราะขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ประมาณมีลักษณะที่เป็นตัวแทนของประชากรอย่างต่ำ ดังนั้นถ้าอัตราส่วนที่ได้รับแบบสอบถามคืนน้อยกว่าที่ควรจะเป็น ทำให้ข้อมูลขาดความเป็นตัวแทนที่ดีของประชากรและสร้างความคลาดเคลื่อนในการสรุปผลการวิจัยได้

นักวิจัยหลายท่านได้พยายามพัฒนา และปรับปรุงแบบสอบถามเพื่อแก้ไขข้อจำกัดที่ได้กล่าวมาแล้ว ด้วยการสร้างแบบสอบถามที่มีคุณภาพและใช้เทคนิควิธีการต่างๆ ในการดำเนินการจัดเก็บข้อมูล และศึกษาถึงสาเหตุของการไม่ตอบแบบสอบถาม เพื่อเป็นแนวทางในการเพิ่มอัตราการตอบกลับแบบสอบถามที่ส่งทางไปรษณีย์ให้สูงขึ้น และสรุปได้ว่าเกิดจากสาเหตุที่สำคัญ 3 ประการ คือ ประการแรก เกิดจากตัวแบบสอบถามไม่น่าสนใจทำให้ผู้ตอบไม่ตอบแบบสอบถาม ประการที่สอง เกิดจากกระบวนการส่งและจัดเก็บแบบสอบถามไม่ดี ประการที่สาม เกิดจากตัวผู้ตอบไม่อยากตอบแบบสอบถาม

สาเหตุประการแรกที่เกิดจากตัวแบบสอบถามนั้น ได้มีผู้ทำการศึกษาวิจัย ด้วยการสร้างแบบสอบถามที่น่าสนใจเพื่อเพิ่มอัตราการตอบกลับ โดยใช้เทคนิควิธีการต่างๆ ได้แก่ การจัดหน้าของแบบสอบถามและการพิมพ์อัดสำเนาแบบสอบถามจะมีอัตราการตอบกลับสูงกว่าแบบสอบถามแบบธรรมดา (วิจิตร ประสาท เวทยกุล, 2523) การพิมพ์แบบสอบถามควรใช้กระดาษสีเขียวหรือสีฟ้า และให้มีความยาวประมาณ 4-8 หน้า จะมีอัตราการตอบกลับสูงกว่าการพิมพ์แบบสอบถามที่ใช้กระดาษสีขาว และมีความยาว 12 หน้าตามลำดับ (วิไลวรรณ ศากรวิมล, 2523) และพิมพ์ด้วยหมึกสีน้ำเงินหรือสีเขียว จะทำให้ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมามากกว่าพิมพ์ด้วยหมึกสีแดงและสีดำ (สุชีรา ภัทรายุตวรธน์, 2531)

สาเหตุประการที่สองเกิดจากระบวนการส่งและจัดเก็บแบบสอบถาม ได้มีผู้ทำการศึกษาวิจัย โดยการแจ้งให้ทราบล่วงหน้าทำให้ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมามากกว่าการไม่ได้แจ้งให้ผู้ตอบทราบล่วงหน้า (สุชีรา ภัทรายุตวรธรณ์, 2531: Fox และคณะ 1984) การเตือนกลุ่มตัวอย่างภายหลังส่งแบบสอบถามไปให้ 7 วัน มีอัตราการตอบกลับสูงกว่าการเตือนกลุ่มตัวอย่างภายหลังการส่งแบบสอบถามไปให้ 10 วัน และการเตือนที่มีจำนวนครั้งต่างกัน กล่าวคือ ได้รับการเตือน 1 ครั้ง จะมีอัตราการตอบกลับสูงกว่าได้รับการเตือน 2 ครั้ง และมีอัตราการตอบกลับสูงกว่าไม่ได้รับการเตือน (เชิงชาย เหมพัฒน์, 2534) การติดตามแบบสอบถามหลังจากครบกำหนดวันส่งกลับ โดยการใช้การ์ดมีอัตราการตอบกลับสูงกว่าการติดตามโดยใช้จดหมายเป็นทางการและจดหมายไม่เป็นทางการ (วิไลวรรณ ศาครวิมล, 2523)

สาเหตุประการสุดท้าย เกิดจากตัวผู้ตอบแบบสอบถามเอง ซึ่งนักวิจัยพบว่า การให้ของตอบแทนแก่ผู้ตอบ จะทำให้ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมามากกว่าการไม่ให้ของตอบแทน (อัญชลี คงมั่น, 2523) แบบสอบถามที่ผู้ตอบไม่ต้องลงชื่อจะมีอัตราการตอบกลับสูงกว่าการให้ผู้ตอบลงชื่อ แบบสอบถามที่คำถามที่ไม่มีผลสะท้อนจะมีอัตราการตอบกลับสูงกว่าแบบสอบถามที่คำถามมีผลสะท้อน (สุภาพร โภกเชิงกุล, 2523) แบบสอบถามที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพครูมีอัตราการตอบกลับสูงกว่าแบบสอบถามที่ไม่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพครู (พิชัย แก้วสุวรรณ, 2529) การระบุวันส่งกลับแบบสอบถามจะมีอัตราการตอบกลับสูงกว่าการไม่ระบุวันส่งกลับ (อนงค์ ลีัมประไพพงษ์, 2534)

จะเห็นได้ว่าจากงานวิจัยที่ผ่านมา เกิดจากทัศนคติของนักวิจัยเพียงฝ่ายเดียวที่พยายามแก้ไขจุดบกพร่องในด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องตัวแบบสอบถาม กระบวนการส่งและจัดเก็บแบบสอบถาม และประเด็นที่เกี่ยวข้องกับตัวผู้ตอบ โดยนักวิจัยคิดเทคนิควิธีการต่างๆ และทำการวิจัยเชิงทดลองเกี่ยวกับตัวแปรที่เชื่อว่าน่าจะทำให้ผู้ตอบอยากตอบแบบสอบถามมากขึ้น ถ้าหากผลการวิจัยพบว่าอัตราการตอบกลับแบบสอบถามที่ส่งทางไปรษณีย์สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงสรุปว่าตัวแปรนั้นๆ เป็นปัจจัยที่ทำให้ผู้ตอบตอบแบบสอบถาม และเสนอแนะว่าควรจะมีตัวแปรเหล่านั้นในการทำวิจัยครั้งต่อไป ดังนั้นจึงมีนักวิจัยบางท่าน (วิจิตรา ประสาทเวทยกุล, 2523 และ สุชีรา ภัทรายุตวรธรณ์, 2531) ได้ทำการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างครู-อาจารย์ ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ หลังจากที่ได้รับ

การศึกษาวิจัยเชิงทดลองแล้ว ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการเพิ่มอัตราการตอบกลับแบบสอบถามถึงเหตุผลที่ทำให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถาม พบว่า กลุ่มตัวอย่างเกิดความเห็นใจ เกรงใจ ต้องการให้ความช่วยเหลือ เคยมีประสบการณ์ในการทำงานวิจัย เห็นคุณค่าของงานวิจัย คิดว่าตนเองได้รับความเชื่อถือไว้วางใจจึงตอบแบบสอบถามนั้นๆ

แต่อย่างไรก็ตามอัตราการตอบกลับแบบสอบถามก็ยังไม่เป็นที่น่าพอใจเพราะอัตราการตอบกลับจากการวิจัยที่ผ่านมาโดยเฉลี่ยก็ยังคงอยู่ในช่วงร้อยละ 70-80 เท่านั้น (วิจิตรา ประสาทเวชกุล, 2523: วิไลวรรณ ศาครวิมล, 2523: สุภาพร โภเชิงกุล, 2523: อัญชลี คงมั่น, 2523: สุชีรา ภัทรายุตวรธน์, 2531: เชิงชาย เหมพัฒน์, 2534) ซึ่งสมาคมการศึกษาของสหรัฐอเมริกา (NEA : National Education Association) พบว่าข้อมูลของแบบสอบถามที่จะถือว่าเป็นตัวแทนของประชากร หรือเป็นข้อมูลที่ให้ผลสรุปใกล้เคียงความจริงได้นั้น จะต้องได้จำนวนแบบสอบถามกลับคืนมามากกว่าร้อยละ 90 (Engelhart, 1972)

เพื่อให้ได้แนวคิดเกี่ยวกับเหตุผลในการตอบแบบสอบถามถูกต้องสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ผู้วิจัยจึงศึกษาทัศนคติจากผู้ที่มีประสบการณ์ในการได้รับและตอบกลับแบบสอบถามที่ตอบโดยการสัมภาษณ์ตัวผู้ตอบโดยตรง ว่ามีแนวคิดประการใดต่อกระบวนการจัดเก็บแบบสอบถามที่ส่งทางไปรษณีย์ ตลอดจนมีปัจจัยอะไรบ้างที่ทำให้ผู้ตอบตอบกลับแบบสอบถามที่ส่งทางไปรษณีย์ และในการวิจัยทางการศึกษานั้น ครูจัดเป็นแหล่งข้อมูลที่สำคัญยิ่งแหล่งหนึ่ง (รัตติกง ทิมเจริญ, 2531) และเครื่องมือที่นักวิจัยใช้กันมากในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากครู คือ แบบสอบถามที่ส่งทางไปรษณีย์ ดังนั้นผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตอบกลับแบบสอบถามที่ส่งทางไปรษณีย์ โดยทำการศึกษาในกลุ่มตัวอย่างที่เป็นครู-อาจารย์ที่สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ เนื่องจากเป็นกลุ่มตัวอย่างที่เคยได้รับและตอบกลับแบบสอบถามนั้นจากผู้วิจัยท่านอื่นๆ ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับอัตราการตอบกลับแบบสอบถามที่ส่งทางไปรษณีย์มาแล้ว

ข้อความรู้ที่ได้จากทัศนคติของผู้ตอบนั้น จะเป็นประโยชน์ในการสร้างและพัฒนาแบบสอบถามและเทคนิควิธีการต่างๆ ในการดำเนินการจัดเก็บข้อมูลที่มีคุณภาพ เพื่อเพิ่มอัตราการตอบกลับแบบสอบถามที่ส่งทางไปรษณีย์ให้สูงขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่ทำให้ครู ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ทั่วประเทศ ตอบกลับแบบสอบถามที่ส่งทางไปรษณีย์ ในด้าน

1. ตัวแบบสอบถาม
2. กระบวนการส่งและจัดเก็บแบบสอบถาม
3. ตัวผู้ตอบแบบสอบถาม

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครู-อาจารย์ ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ในช่วงปีการศึกษา 2534-2534 ที่ได้รับและตอบกลับแบบสอบถามที่ส่งทางไปรษณีย์ จำนวน 603 คน ซึ่งเป็นข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Source Data) เนื่องจากเป็นจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ตอบกลับแบบสอบถามในงานวิจัยเรื่อง ผลของวิธีการตอบ วิธีการส่งทางไปรษณีย์ และรูปแบบการส่งแบบสอบถามที่มีต่ออัตราการตอบกลับแบบสอบถามที่ส่งทางไปรษณีย์ และเรื่อง ผลของการแจ้งให้ทราบล่วงหน้า และการติดตามที่มีผลต่ออัตราการตอบกลับและคุณภาพของข้อมูลจากแบบสอบถามที่ส่งทางไปรษณีย์ ของนางสาวบุญชอบ ศรราชพันธ์ และนายจรินทร์ กองศรี มหาบัณฑิต ภาควิชาวิจัยการศึกษา ปีการศึกษา 2534 ตามลำดับ (ดูรายละเอียดเพิ่มเติมที่ภาคผนวกหน้า 126)

2. ศึกษาปัจจัยในการตอบกลับแบบสอบถามที่ส่งทางไปรษณีย์ 3 ด้านดังต่อไปนี้ คือ

1. ปัจจัยด้านตัวแบบสอบถาม หมายถึง ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับรูปลักษณะของแบบสอบถาม เช่น สีของกระดาษ หมึกพิมพ์ ฯลฯ ซึ่งผู้วิจัยเป็นผู้ออกแบบตัวแบบสอบถามนั้นเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ทำให้ผู้ตอบเกิดความพึงพอใจรูปลักษณะและตอบกลับแบบสอบถามนั้น ได้แก่

1.1 รูปแบบการตอบแบบสอบถาม

1.1.1 ใช้คำตอบแบบลงรหัสตัวเลข

1.1.2 ใช้คำตอบแบบกาเครื่องหมาย

- 1.1.3 ใช้คำตอบแบบปลายเปิด
- 1.1.4 ใช้คำตอบแบบปลายปิด
- 1.1.5 ใช้คำตอบผสมหลายแบบ
- 1.2 ความยาวของแบบสอบถาม
 - 1.2.1 4 หน้า
 - 1.2.2 6 หน้า
 - 1.2.3 8 หน้า
 - 1.2.4 10 หน้า
 - 1.2.5 12 หน้า
- 1.3 สีของกระดาษ
 - 1.3.1 สีขาว
 - 1.3.2 สีอื่นๆ เช่น สีฟ้าอ่อน สีเขียวอ่อน
- 1.4 สีของหมึกพิมพ์
 - 1.4.1 สีดำ
 - 1.4.2 สีอื่นๆ เช่น สีน้ำเงิน และสีเขียว
- 1.5 ระบบการพิมพ์
 - 1.5.1 ใช้ระบบการพิมพ์จากโรงพิมพ์
 - 1.5.2 พิมพ์ลงไขแล้วนำไปอัดสำเนา ถ่ายเอกสาร
- 1.6 การวางรูปแบบ
 - 1.6.1 มีการจัดหน้า
 - 1.6.2 ไม่มีการจัดหน้า

2. กระบวนการส่งและจัดเก็บแบบสอบถาม หมายถึง ตัวแปรที่เกิดจากการวางแผนของผู้วิจัย ที่จะหารูปแบบและวิธีการกระตุ้นกลุ่มตัวอย่างให้ตอบกลับแบบสอบถามได้แก่

- 2.1 รูปแบบการส่งแบบสอบถาม
 - 2.1.1 ส่งแบบพับ
 - 2.1.2 ส่งแบบใส่ซองส่ง
- 2.2 วิธีการส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์
 - 2.2.1 ส่งแบบธรรมดา
 - 2.2.2 ส่งแบบลงทะเบียน

- 2.3 สถานที่รับแบบสอบถามที่ส่งทางไปรษณีย์
 - 2.3.1 ที่บ้าน
 - 2.3.2 ที่ทำงาน
- 2.4 การแจ้งกลุ่มตัวอย่างให้ทราบล่วงหน้า

เช่น การแจ้งให้ทราบล่วงหน้าด้วยจดหมาย
ไปรษณียบัตร การ์ด หรือโทรศัพท์
- 2.5 การเตือน
 - 2.5.1 รูปแบบการติดตาม เช่น ติดตามโดยใช้การ์ด
ติดตามโดยใช้จดหมาย
 - 2.5.2 ช่วงระยะเวลาของการเตือน เช่น เตือนหลัง
จากส่งแบบสอบถามไปให้ 7 วัน เตือนหลัง
จากส่งแบบสอบถามไป ให้ 10 วัน
 - 2.5.3 จำนวนครั้งของการเตือน ได้แก่ เตือน 1 ครั้ง
เตือน 2 ครั้ง
- 2.6 การติดตาม
 - 2.6.1 รูปแบบการติดตาม เช่น ติดตามโดยใช้การ์ด
ติดตามโดยใช้จดหมาย
 - 2.6.2 ช่วงระยะเวลาของการเตือน เช่น เตือนหลัง
จากครบกำหนดส่งแบบสอบถามไปให้ 7 วัน
เตือนหลังจากกำหนดส่งส่งแบบสอบถามไปให้
10 วัน
 - 2.6.3 จำนวนครั้งของการติดตาม เช่น ติดตาม
1 ครั้ง ติดตาม 2 ครั้ง

3. ตัวผู้ตอบแบบสอบถาม หมายถึง ตัวแปรที่ทำให้ผู้ตอบเกิดความรู้สึก
สบายใจ มั่นคง ภูมิใจ ปลอดภัย หรือได้รับประโยชน์ เมื่อได้ตอบกลับแบบสอบ
ถามนั้น ได้แก่

- 3.1 ตัวแปรในจดหมายนำ คือ
 - 3.1.1 หน่วยงานที่สนับสนุน
 - หน่วยงานของรัฐ เอกชน หรือไม่มีหน่วยงาน
ใดๆ สนับสนุน

- 3.1.2 คำขึ้นต้นจดหมายนำ
 - การเจาะจงตัวหรือไม่เจาะจงตัวผู้ตอบ
- 3.1.3 คำมั่นสัญญาว่าจะปิดบังชื่อผู้ตอบ
- 3.1.4 รูปแบบการกำหนดวันส่งกลับ
 - ระบุจำนวนวันในการส่งกลับ
 - ใช้ข้อความว่า "โปรดส่งกลับคืนโดยเร็วที่สุด"
- 3.1.5 การลงลายมือชื่อของผู้วิจัย
 - ผู้วิจัยลงลายมือด้วยตนเอง
 - ผู้วิจัยลงลายมือด้วยการอัดสำเนา
- 3.2 การให้ผู้ตอบลงชื่อในแบบสอบถาม
- 3.3 ข้อมูลที่ถาม
 - ข้อมูลที่ถามมีผลสะท้อนหรือไม่มีผลสะท้อนต่อตัวผู้ตอบ
 - ข้อมูลที่ถามเกี่ยวข้องกับวิชาชีพครูหรือไม่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพครู
- 3.4 การให้สิ่งของตอบแทน เช่น เงิน การ์ดขอบคุณ ฯลฯ
- 3.5 สาเหตุอื่นๆ เช่น ผู้ตอบเห็นความสำคัญของงานวิจัย

ข้อตกลงเบื้องต้น

ข้อมูลประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้จากงานวิจัยของ นางสาวบุญชอบ ศรัทธพันธ์และนายจรินทร์ก่องศรี มหาบัณฑิต ภาควิชาวิจัยการศึกษา ปีการศึกษา 2535 ผู้วิจัยถือว่าเป็นข้อมูลที่ถูกต้องเชื่อถือได้

ความไม่สมบูรณ์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้การสัมภาษณ์ในการเก็บข้อมูล อาจมีความคลาดเคลื่อน อันเนื่องมาจากการป้อนคำถามของผู้สัมภาษณ์ในระยะแรกๆ ของการเก็บรวบรวมข้อมูลและระยะหลังของการเก็บรวบรวมข้อมูล เพราะผู้สัมภาษณ์เกิดความชำนาญในการใช้คำถาม

นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย

ปัจจัยที่มีผลต่อการตอบกลับแบบสอบถาม หมายถึง ปัจจัยที่ทำให้ผู้ตอบตอบและส่งคืนแบบสอบถามทางไปรษณีย์ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ และจำแนกปัจจัยออกเป็น 3 ด้าน คือ

1. ตัวแบบสอบถาม
2. กระบวนการส่งและจัดเก็บแบบสอบถาม
3. ตัวผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบ หมายถึง ครู-อาจารย์ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ที่ได้รับและตอบกลับแบบสอบถามที่ส่งทางไปรษณีย์ ในช่วงปีการศึกษา 2534-2535

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อให้ได้ความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับเหตุผลในการตอบกลับแบบสอบถามที่ส่งทางไปรษณีย์
2. เพื่อเป็นประโยชน์แก่นักวิจัยที่ใช้วิธีการจัดเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามที่ส่งทางไปรษณีย์
3. เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาเทคนิควิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป